ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

Τεύχος 199, Νοέμβριος 2012

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Η δραματική επιδείνωση των αμοιβών, των όρων και των συνθηκών εργασίας που συντελείται κατά την περίοδο της κρίσης και των μνημονίων δεν αφήνει κανένα περιθώριο για περαιτέρω υποβάθμιση. Οι συζητούμενες αλλαγές που συμπιέζουν δραματικά το εργασιακό κόστος όχι μόνο ενισχύουν την εργασιακή ανασφάλεια και επισφάλεια και αποδιαρθρώνουν τους όρους απασχόλησης της μισθωτής εργασίας, αλλά ανατροφοδοτούν την ύφεση και την ανεργία. Η αναζητούμενη ανταγωνιστικότητα μέσα από τη συμπίεση των αμοιβών όχι μόνο δεν επιτυγχάνεται αλλά συνεχώς επιβεβαιώνεται το αντίθετο. Είναι ενδεικτικό, άλλωστε, ότι σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ η θέση της Ελλάδας σε επίπεδο ανταγωνιστικότητας έχει υποχωρήσει κατά 6 θέσεις κατά την τελευταία διετία που ισοπεδώνονται οι μισθοί καταλαμβάνοντας την 96η θέση σε σύνολο 144 χωρών και υποχωρώντας στη σχετική κλίμακα 30 θέσεις συνολικά κατά την τελευταία 6ετία.

Οι διαπιστώσεις αυτές αναφέρονται σε άρθρο για τις εργασιακές σχέσεις που παρουσιάζεται στο τεύχος αυτό της ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ. Επιπλέον παρουσιάζονται άρθρα σχετικά με το Κράτος και εργασία, τις εργασιακές σχέσεις στον κλάδο του εμπορίου καθώς και την διακήρυξη των νέων συνδικαλιστών από τις χώρες της Νότιας Ευρώπης. Δημοσιεύεται επίσης Δελτίο τύπου της ΓΣΕΕ σχετικά με τις προωθούμενες αλλαγές στα εργασιακά και τη δήλωση συμπαράστασης της Διεθνούς Συνδικαλιστικής Συνομοσπονδίας στους έλληνες εργαζόμενους. Τέλος παρουσιάζονται οι δραστηριότητες του ΙΝΕ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής, Πέτρος Λινάρδος - Ρυλμόν, Βασίλης Παπαδόγαμβρος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιάς, Δ. Κατσορίδας
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60, Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

του Γιάννη Κουζή

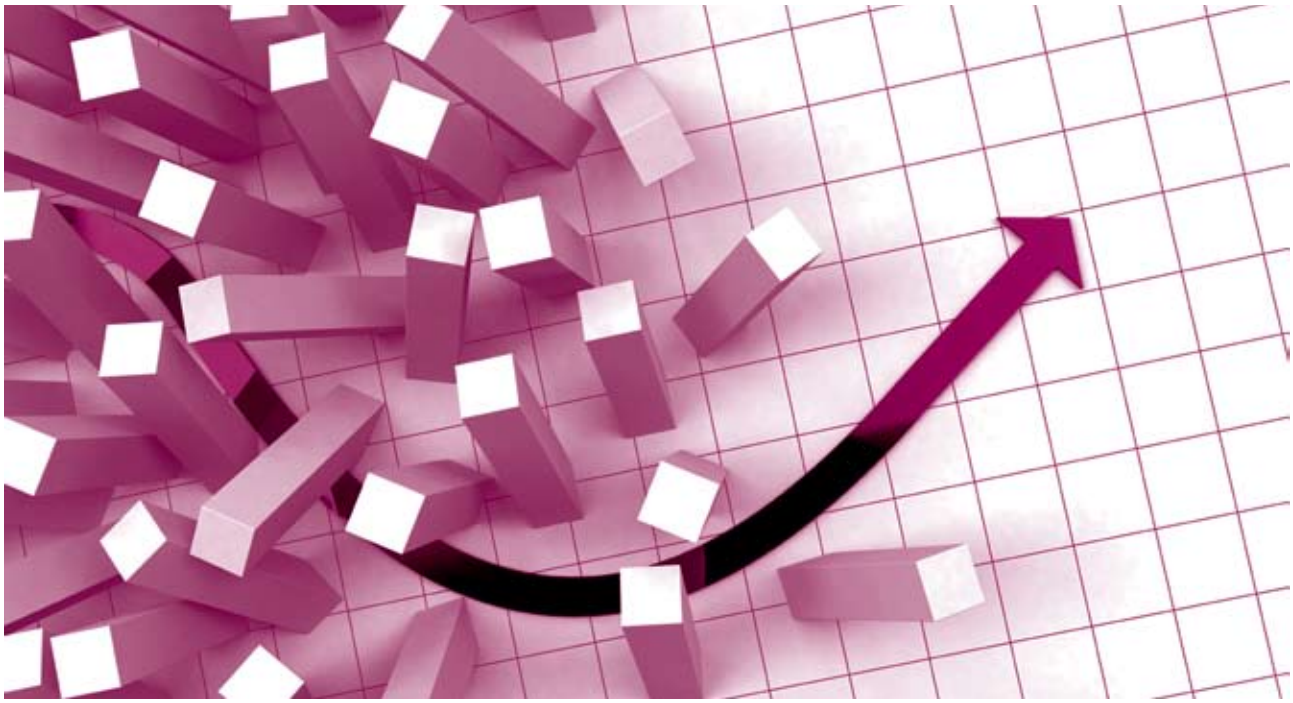
Α. ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΤΩΤΑΤΟΣ ΜΙΣΘΟΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

1. Ο γενικός κατώτατος μισθός ισχύει στις 20 από τις 27 χώρες της ΕΕ, στις 11 από τις 17 χώρες της ευρωζώνης και στις 9 από τις 15 χώρες της ΕΕ-15. Οι χώρες που δεν έχουν γενικό, αλλά μόνο κλαδικό, κατώτατο μισθό είναι: Γερμανία, Αυστρία, Δανία, Σουηδία, Φινλανδία, Ιταλία, Κύπρος.

2. Από τις 20 χώρες που έχουν γενικό κατώτατο μισθό συνήθως αυτός καθορίζεται με νόμο είτε μονομερώς, είτε κατόπιν τριμερούς διαπραγμάτευσης, κυρίως σε χώρες με ισχυρή παράδοση κοινωνικού διαλόγου όπου το κράτος δεν επιβάλλει τη θέση του σε βάρος του ουσιαστικού διαλόγου.

3. Ο καθορισμός του κατώτατου μισθού με εθνική γενική συλλογική σύμβαση συναντάται στο πλαίσιο της Ε-15 μόνο στην Ελλάδα και στο Βέλγιο. Ωστόσο με το νόμο του δευτέρου μνημονίου (Ν. 4046/12) και τη συνακόλουθη ΠΥΣ, ο γενικός κατώτατος μισθός ορίζεται πλέον με νόμο (μείωση κατά 22% και 32% για τους νέους μέχρι 25 ετών) ενώ καλείται η εθνική γενική συλλογική σύμβαση να προσαρμοσθεί στο νέο οικονομικό πλαίσιο αποδεχόμενη τις παραπάνω μειώσεις, ειδάλλως ο νόμος θα εξακολουθεί να αποτελεί τον τρόπο διαμόρφωσής του. Οι εξελίξεις αυτές θέτουν σοβαρό πρόβλημα συνταγματικότητας σε βάρος της συλλογικής αυτονομίας (αρθρ. 22, παρ. 2) αλλά και του κοινοτικού κεκτημένου εφόσον οι συλλογικές διαπραγματεύσεις συνιστούν θεμελιώδες κοινοτικό κοινωνικό δικαίωμα.

4. Ο τρόπος διαμόρφωσης του γενικού κατώτατου μισθού συνιστά εθνική παράδοση πολλών δεκαετιών και δεν είναι προϊόν των τελευταίων ετών όπως συμβαίνει σχετικά πρόσφατα με τις ανατολικές χώρες, την Μ. Βρετανία και τη Μάλτα. Στην Ελλάδα ο θεσμός της εθνικής γενικής συλλογικής σύμβασης καθιερώνεται από το 1936 οπότε και υπογράφεται η πρώτη ΕΓΣΣΕ που διαμορφώνει τον κατώτατο μισθό και το ημερομίσθιο και έκτοτε αποτελεί

το αποκλειστικό εργαλείο διαμόρφωσής του. Η αλλαγή του τρόπου καθορισμού του αποτελεί παραβίαση μιας 80χρονης θεσμικής παράδοσης βασισμένης στην κοινή συνισταμένη των «κοινωνικών εταίρων». Η θέσπιση του γενικού κατώτατου μισθού με νόμο δεν έχει στόχο την προσαρμογή στα ευρωπαϊκά δρώμενα, για τα οποία γίνεται επιλεκτική επίκληση, αλλά αποβλέπει στη μονομερή, από το κράτος, επιβολή της μείωσης και συμπίεσης των μισθών παρακάμπτοντας τη συλλογική αυτονομία.

5. Οι κατώτατοι μισθοί στην Ελλάδα βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα της δεύτερης σχετικής κατηγορίας στην Ε-27. Ειδικότερα με τα 586 ευρώ (και 511 για τους νέους) η Ελλάδα βρίσκεται στην δεύτερη κατηγορία χωρών όπου οι κατώτατοι μισθοί κυμαίνονται από 566 - 877 ευρώ μαζί με Πορτογαλία, Ισπανία, Μάλτα, Σλοβενία. Στην πρώτη κατηγορία (1202 - 1801 ευρώ) ανήκουν οι χώρες της πρώτης ταχύτητας ενώ στην τρίτη κατηγορία (138 - 336 ευρώ) προς την οποία διολισθαίνει η Ελλάδα ανήκουν τα περισσότερα νέα μέλη της Ένωσης. Στην Ελλάδα, τέλος, ο κατώτατος μισθός ήδη είναι χαμηλότερος με όρους αγοραστικής δύναμης από τον αντίστοιχο της Ισπανίας, της Μάλτας και της Σλοβενίας.

6. Ο κατώτατος μισθός στην Ελλάδα, από εργαλείο προστασίας των χαμηλά αμειβόμενων, μετατρέπεται σε μέσον για τη γενικευμένη μείωση των αποδοχών. Σε αυτό συνηγορούν τα μέτρα του πρώτου και του δευτέρου μνημονίου που απορυθμίζουν το σύστημα των συλλογικών διαπραγματεύσεων οι οποίες διατηρούνται τυπικά και με όρους υπέρμετρης αποδυνάμωσης της θέσης των εργαζομένων, ενώ παράλληλα ευνοείται η ατομική διαπραγμάτευση των μισθών. Σημειώνεται ότι

διαβρώνεται ο κλαδικός μισθός μέσω του δυσμενέστερου περιεχομένου των επιχειρησιακών συμβάσεων, αναστέλλεται ο θεσμός της επέκτασης των ΣΣΕ στο σύνολο των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων του κλάδου, μειώνεται ο χρόνος μετενέργειας και όροι των ΣΣΕ που μετενεργούν, υποβαθμίζεται ο ρόλος του ΟΜΕΔ και του περιεχομένου των διαιτητικών αποφάσεων. Με αυτό τον τρόπο οδηγούνται και οι μέσοι μισθοί προς τα κατώτατα επίπεδα. Με τον ίδιο τρόπο κατά την τελευταία διετία οι μέσοι πραγματικοί μισθοί αποκλίνουν από το 84% στο 74%από τον αντίστοιχο μέσο ευρωπαϊκό όρο, ενώ η Commission προβλέπει ότι στο τέλος του 2012 θα μειωθούν στο 68%. Κατά την ίδια περίοδο η αγοραστική δύναμη των μέσων μισθών έχει μειωθεί κατά 50% λόγω της μεσοσταθμικής μείωσής τους κατά 23%, της αύξησης των τιμών και της φορολογικής αφαίμαξης.

7. Η κατάργηση της εθνικής γενικής συλλογικής σύμβασης ως εργαλείου διαμόρφωσης των μισθών συμπαρασύρει την εξέλιξη και το μέλλον των επιδομάτων και των ωριμάνσεων που προβλέπει η ΕΓΣΣΕ. Ήδη η αύξηση των ωριμάνσεων έχει παγώσει με το δεύτερο μνημόνιο μέχρις ότου η ανεργία μειωθεί κάτω του 10% γεγονός που δεν προβλέπεται υπό φυσιολογικές συνθήκες να συμβεί πριν από το 2023. Επίσης η οποιαδήποτε νομοθετική παρέμβαση στο πεδίο των επιδομάτων και των ωριμάνσεων, που στηρίζονται στις συλλογικές συμβάσεις ως πηγή δικαίου, δημιουργεί όρους για περαιτέρω συμπίεση των αμοιβών.

8. Η εξέλιξη των γενικών κατώτατων μισθών δεν περιορίζεται στο επίπεδο των αμοιβών αλλά συμπαρασύρει 10 επιδόματα που χορηγεί ο ΟΑΕΔ (πχ. ανεργίας).

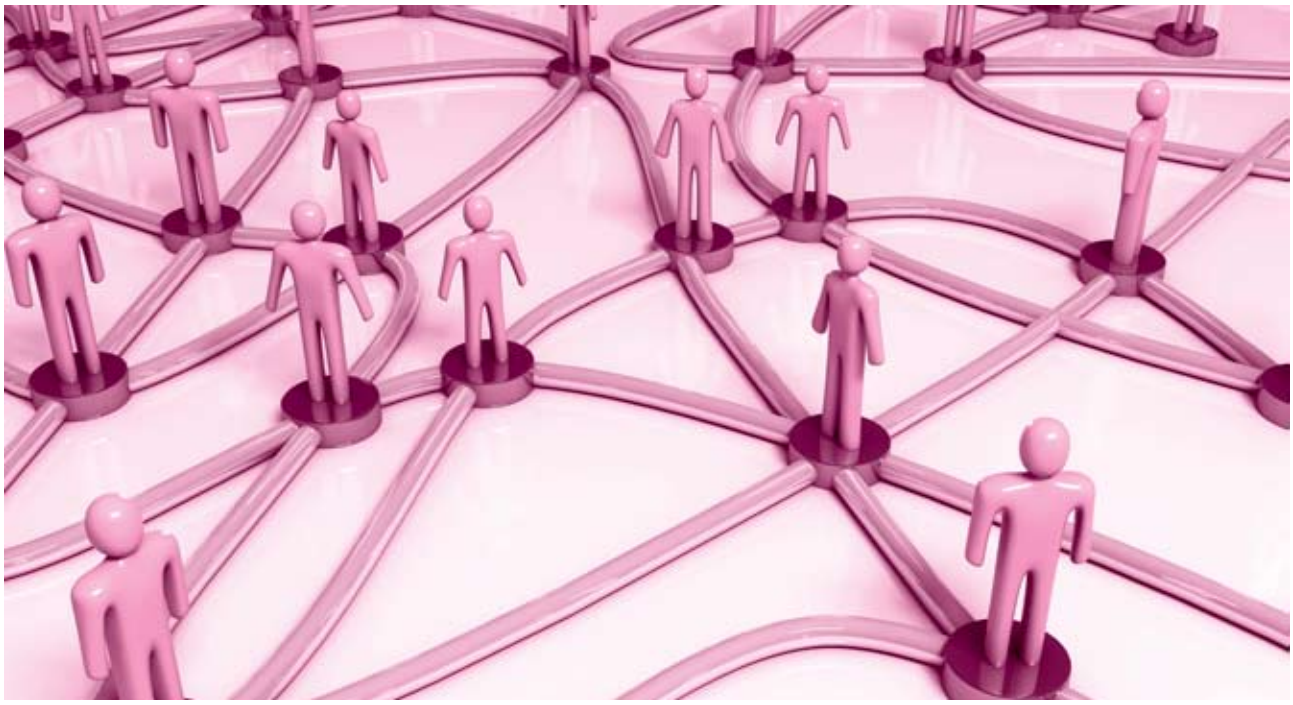
9. Η κατάργηση της ΕΓΣΣΕ ως τρόπου διαμόρφωσης των κατώτατων μισθών αποδυναμώνει τον ρόλο της ΓΣΕΕ σε εναρμόνιση με την αποδυνάμωση των κλαδικών συνδικάτων που επιφέρει η απορρύθμιση των κλαδικών συμβάσεων.

10. Η εθνική γενική συλλογική σύμβαση, τέλος, πέραν του κατώτατου μισθού διαμορφώνει ένα ευρύτατο πλαίσιο ρυθμίσεων αναφορικά με το θεσμικό περιεχόμενο των ΣΣΕ. Πέραν των επιδομάτων και των ωριμάνσεων περιλαμβάνονται μια σειρά κατακτήσεις σε θεσμικό επίπεδο. Είναι ενδεικτική η προαιρετική καθιέρωση του 5ήμερου με την ΕΓΣΣΕ του 1975 και της γενικευμένης 40ωρης εβδομαδιαίας εργασίας με την ΕΓΣΣΕ του 1984, των αδειών κλπ. Κατά συνέπεια η ειδικότερη ή και ενδεχομένως γενικευμένη επιβουλή της ΕΓΣΣΕ συμβάλλει στην πλήρη αποδιάρθρωση των πηγών διαμόρφωσης του εργατικού δικαίου στην Ελλάδα.

Β. ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΠΟΛΥΣΕΩΝ

1. Το σύστημα των ατομικών και των ομαδικών απολύσεων στην Ελλάδα παρουσιάζει τις εξής ιδιαιτερότητες πριν ακόμη από την εφαρμογή των μνημονίων και εξελίσσεται ως εξής μέχρι σήμερα.

   α) Ως προς τις ατομικές απολύσεις, με άμεση καταγγελία, καταβάλλονται μισθοί αποζημίωσης με βάση την προ-

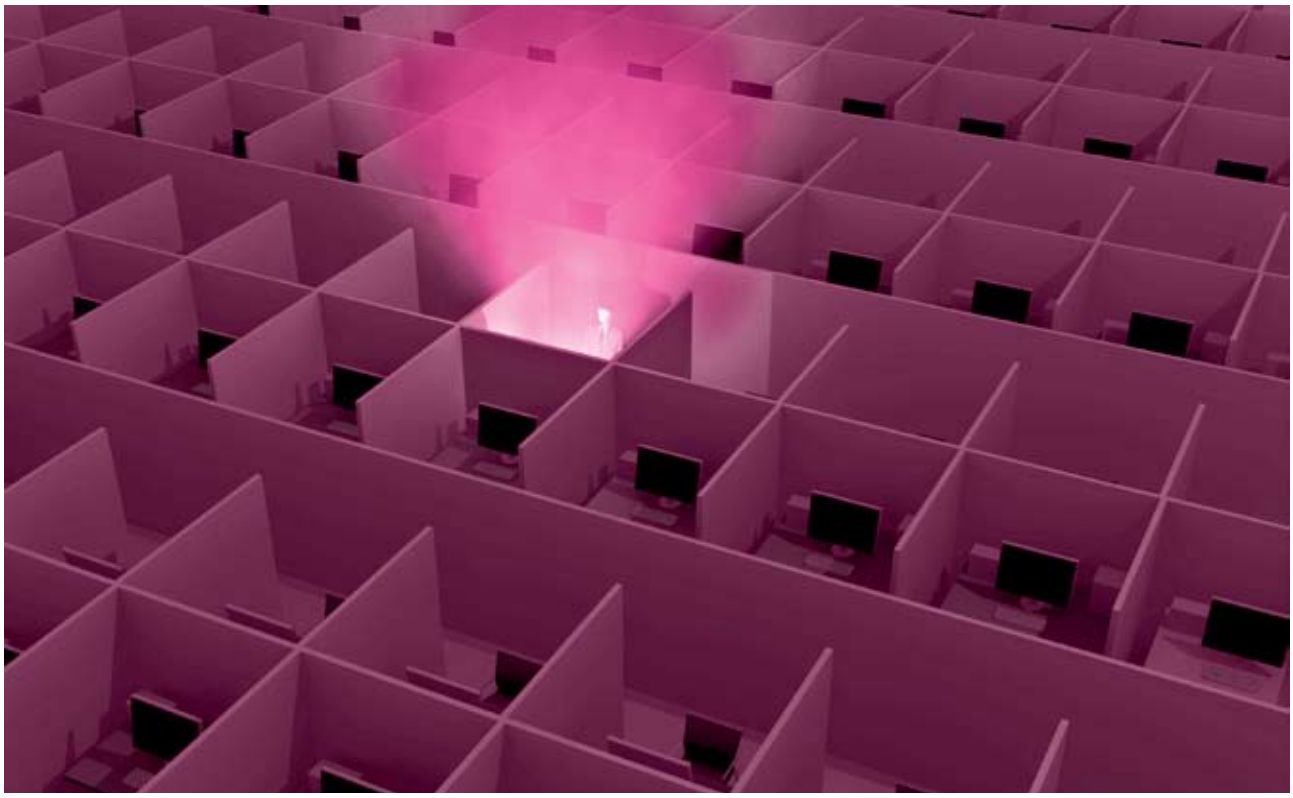

ύπηρεσία που μπορεί κατά ανώτατο όριο να ανέρχεται στους 24 μισθούς.

Στην καταγγελία με προειδοποίηση καταβάλλεται η μισή αποζημίωση, ο δε χρόνος προειδοποίησης με βάση την προϋπηρεσία ανέρχονταν στους 24 μήνες με αποτέλεσμα να προτιμάται παραδοσιακά η πρώτη λύση. Στο πλαίσιο του πρώτου μνημονίου διευκολύνονται οι ατομικές απολύσεις ως εξής:

- Διευκολύνεται η απόλυση με καταγγελία μειώνοντας τον ανώτατο χρόνο προειδοποίησης από τους 24 στους 6 μήνες μειώνοντας το κόστος των απολύσεων με τη μέθοδο αυτή κατά 18 μισθούς (Ν.3863/10).
- Επεκτείνεται ο ελάχιστος χρόνος για την στοιχειοθέτηση δικαιώματος στην αποζημίωση από τους 2 στους 12 μήνες (Ν. 3899/10).
- Διευκολύνεται η καταβολή αποζημίωσης από τον εργοδότη (Ν.3863/10) με την καθιέρωση μικρότερης προκαταβολής(από τους 6 μισθούς στους 2), περισσότερων δόσεων (από 3 σε χωρίς όριο δόσεις) και μικρότερων ποσών ανά δόση (από 3 μισθούς σε 2).
- Αίρεται η ρήτρα μονιμότητας στο ευρύτερο δημόσιο τομέα στο πλαίσιο εναρμόνισης του καθεστώτος απόλυσης μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

β) Ως προς τις ομαδικές απολύσεις πριν από το μνημόνιο ίσχυαν τα ακόλουθα όρια: Για τις επιχειρήσεις από 20-199 εργαζόμενους οι ελεύθερες ανά μήνα απολύσεις ήταν 4, ενώ για τις άνω των 200 εργαζόμενων αντιστοιχούσαν στο 2%. Με το Ν. 3863/10 του πρώτου μνημονίου οι ελεύθερες ανά μήνα απολύσεις στις επιχειρήσεις 20-150 εργαζομένων ανέρχονται πλέον σε 6, και στις άνω των 150 εργαζομέ-

νων αντιστοιχούν σε 5%.

γ) Οι μέχρι σήμερα αλλαγές στο πεδίο των απολύσεων συντελούνται εν μέσω κρίσης και σε μια περίοδο όξυνσης της ανεργίας. Είναι ενδεικτικό ότι η ανεργία από το 14%, που ανέρχονταν πριν από τη λήψη των συγκεκριμένων μέτρων, ανέρχεται σήμερα στο 24% ενώ εκτιμάται ότι η διευκόλυνση των απολύσεων συνιστά βασικό παράγοντα αυτής της εξέλιξης.

2. Στο δεύτερο μνημόνιο γίνεται και πάλι λόγος για το καθεστώς των απολύσεων με στόχο την περαιτέρω διευκόλυνσή τους. Ήδη γίνεται λόγος για περαιτέρω μείωση της προειδοποίησης απόλυσης από τους 6 στους 3 μήνες. Συζητείται επίσης η μείωση του αριθμού των μηνών αποζημίωσης καθώς και η μη καταβολή των τακτικών αποδοχών στον υπολογισμό των αποζημιώσεων προκειμένου να μην συμπεριλαμβάνονται σε αυτήν τα επιδόματα, τα δώρα, οι αμοιβές από τις τακτικές υπερωρίες κλπ. Παράλληλα συζητείται η περαιτέρω αύξηση του ορίου των ομαδικών απολύσεων.

3. Το επιχείρημα που χρησιμοποιείται για την περαιτέρω διευκόλυνση των απολύσεων εστιάζεται στη σύγκριση μηνών αποζημίωσης μεταξύ Ελλάδας και μέσου ευρωπαϊκού όρου που όντως στη χώρα μας αντιστοιχούν σε 9 περισσότερες βδομάδες αποζημίωση. Ωστόσο αυτή πλευρά είναι αποσπασματική και παραβλέπει μια σειρά από άλλες διαστάσεις που αφορούν τόσο στο καθεστώς των απολύσεων όσο και στο καθεστώς της ευρύτερης προστασίας των απολυμένων ανέργων.

Έτσι, λοιπόν, παραβλέπονται τα εξής:

α) Στην Ελλάδα οι ατομικές απολύσεις είναι αναιτιολόγητες σε αντίθεση με την πρακτική πολλών ευρωπαϊκών χωρών (Γαλλία, Βέλγιο, Ιταλία) που απαιτώντας την αιτιολογία του εργοδότη παρέχουν τη δυνατότητα ακύρωσης της απόλυσης σε περίπτωση ανατροπής του εργοδοτικού ισχυρισμού με διαδικασίες μάλιστα άμεσες. Επίσης οι αιτιολογημένες απολύσεις που απέρρεαν από τις ρήτρες μονιμότητας στον ευρύτερο δημόσιο τομέα έχουν πλέον καταργηθεί.

β) Στην Ελλάδα η προστασία από τις ομαδικές απολύσεις εφαρμόζεται μόνο για τις επιχειρήσεις άνω των 20 εργαζομένων. Συνεπώς στις επιχειρήσεις μέχρι 19 εργαζόμενους που αντιστοιχούν στο 99,5% των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα οι απολύσεις είναι απόλυτα ελεύθερες. Αντίθετα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και με μεγαλύτερο μέγεθος επιχειρήσεων το σχετικό όριο είναι 10 ή και 5 εργαζόμενοι.

γ) Η Ελλάδα παρουσιάζει τον χαμηλότερο βαθμό προστασίας των ανέργων στην Ε-15. Η ανώτατη διάρκεια επιδότησης της ανεργίας ανέρχεται στους 12 μήνες ενώ το σχετικό επίδομα που αντιστοιχεί στο 60% περίπου του κατώτατου μισθού το λαμβάνει το 20% των ανέργων. Αντίθετα στον ευρωπαϊκό χώρο η επιδότηση έχει λιγότερους περιορισμούς χορήγησης, καταβάλλεται έως και 5 έτη, και αντιστοιχεί στον προηγούμενο μισθό που αναπληρώνεται σε ποσοστό από 70%-90% αντίθετα με την Ελλάδα που το ύψος της επιδότησης είναι ανεξάρτητο από τον προηγούμενο μισθό. Σημειωτέον, δε, στην Ελλάδα δεν έχει υλοποιηθεί ούτε ο στόχος ρύθμισης του 1994 που το επίδομα οφείλει να ανέλθει στο 67% του κατώτατου μισθού.

δ) Η Ελλάδα παρουσιάζει από τα πλέον αναποτελεσματικά συστήματα επανένταξης των ανέργων στην αγορά εργασίας.

4. Οι παραπάνω λόγοι στοιχειοθετούν την ανάγκη αποφυγής περαιτέρω μέτρων που διευκολύνουν τις απολύσεις σε μια συγκυρία που η στατιστική ανεργία ανέρχεται στο 24%, η πραγματική ανέρχεται στο 29% και αναμένεται, στο τέλος του 2013, να προσεγγίσει το 30% και το 35% με πραγματικούς και στατιστικούς όρους αντίστοιχα και, μάλιστα, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται πρόσθετα μέτρα περί απολύσεων.

Γ) ΩΡΑΡΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ 5ΗΜΕΡΟΥ

1. Η νομοθετική καθιέρωση της 8ωρης ημερήσιας και της 48ωρης εβδομαδιαίας εργασίας εισάγεται στην Ελλάδα καταρχήν το 1920 και εξειδικεύεται σταδιακά από το 1932 και εντεύθεν.

2. Το πενθήμερο εισάγεται προαιρετικά με την ΕΓΣΣΕ του 1975, ενώ με ΠΝΠ του 1980 εισάγεται στον δημόσιο τομέα δίνοντας τη δυνατότητα να επεκταθεί με ΣΣΕ και στις υπόλοιπες οικονομικές δραστηριότητες. Με την ΕΓΣΣΕ του 1984 επεκτείνεται σε όλο το φάσμα του ιδιωτικού τομέα με την γενικευμένη καθιέρωση της 40ωρης εβδομαδιαίας εργασίας.

3. Η εξαήμερη εργασία μετά από την καθιέρωση του πενθημέρου ρυθμίζεται νομοθετικά μόλις με το Ν. 3846/10 που προβλέπει προσαύξηση της αμοιβής του ημερομίσθιου κατά 30% με εξαίρεση τις ξενοδοχειακές και επισιτιστικές επιχειρήσεις όπου καταβάλλεται απλά το ημερομίσθιο.

4. Η συζήτηση για την κατάργηση του εξαήμερου φαίνεται να εντάσσεται στη λογική της ελαστικής διευθέτησης του συνολικού εργάσιμου χρόνου με τη δυνατότητα αυξομείωσης των ωραρίων χωρίς την πληρωμή υπερωριών, σύμφωνα με τις ανάγκες των επιχειρήσεων και κατόπιν συλλογικής συμφωνίας. Στόχος του μέτρου αυτού είναι η μη πληρωμή της νόμιμης κατά 30% προσαύξησης για εξαήμερη εργασία. Το μέτρο της ελαστικής διευθέτησης συζητείται να λειτουργεί και με ατομική συμφωνία παρακάμπτοντας τη συλλογική ρύθμιση. Πρόσφατα ο νομοθέτης του μνημονίου (Ν.3986/11) προσέθεσε στις συλλογικές συμφωνίες εκείνες που υπογράφονται με ενώσεις προσώπων, θεσμούς χωρίς την προστασία του Ν.1264/82, αν αυτές εκπροσωπούν το 25% ή και το 15% των εργαζομένων της επιχείρησης.

5. Η επιχειρούμενη ενίσχυση της δυνατότητας των ελαστικών διευθετήσεων επιδεινώνει περαιτέρω τη θέση της εργασίας λόγω των παρατεταμένων και βεβαρημένων ωραρίων σε μια χώρα με υψηλό δείκτη ατυχημάτων και εργοδοτικών αυθαιρεσιών (εκτόξευση της ανασφάλιστης εργασίας από το 23% στο 34%), ιδιαίτερων κλιματολογικών συνθηκών, ενώ δημιουργούνται όροι πλήρους αποδιάρθρωσης της κοινωνικής και οικογενειακής ζωής των εργαζομένων.

6. Τέλος, η συζήτηση για μείωση του κόστους της εξαήμερης εργασίας συνδυάζεται και με την πλήρη απελευθέρωση των ωραρίων (πχ. εργασία την Κυριακή) σε συνδυασμό με τη μείωση του κόστους τους, όπως επίσης και εκείνου της υπερεργασίας και των υπερωριών που με το Ν.3863/10 ήδη μειώθηκε κατά 20%.

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η δραματική επιδείνωση των αμοιβών, των όρων και των συνθηκών εργασίας που συντελείται κατά την περίοδο της κρίσης και των μνημονίων δεν αφήνει κανένα περιθώριο για περαιτέρω υποβάθμιση. Οι συζητούμενες αλλαγές που συμπιέζουν δραματικά το εργασιακό κόστος όχι μόνο ενισχύουν την εργασιακή ανασφάλεια και επισφάλεια και αποδιαρθρώνουν τους όρους απασχόλησης της μισθωτής εργασίας, αλλά ανατροφοδοτούν την ύφεση και την ανεργία.

Τέλος, η αναζητούμενη ανταγωνιστικότητα μέσα από τη συμπίεση των αμοιβών όχι μόνο δεν επιτυγχάνεται αλλά συνεχώς επιβεβαιώνεται το αντίθετο. Είναι ενδεικτικό, άλλωστε, ότι σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ η θέση της Ελλάδας σε επίπεδο ανταγωνιστικότητας έχει υποχωρήσει κατά 6 θέσεις κατά την τελευταία διετία που ισοπεδώνονται οι μισθοί καταλαμβάνοντας την 96η θέση σε σύνολο 144 χωρών και υποχωρώντας στη σχετική κλίμακα 30 θέσεις συνολικά κατά την τελευταία 6ετία.

ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ*

της Έλενας Κούστα

1. Υφιστάμενη Κατάσταση

Η χώρα, τα τελευταία τρία χρόνια βρίσκεται στη δίνη μίας οικονομικής και κοινωνικής κρίσης χωρίς ιστορικό προηγούμενο. Αποτέλεσμα των δύο Μνημονίων, που προκύπτει ως απόρροια της χρηματοοικονομικής στήριξης της Τρόικας (ΔΝΤ, ΕΚΤ, ΕΕ), είναι μία εξαιρετικά αυστηρή εποπτεία της οικονομίας και του τραπεζικού συστήματος καθώς και εξοντωτική λιτότητα (μείωση μισθών, συντάξεων και κοινωνικών επιδομάτων) και περικοπή των δημοσίων και των κοινωνικών δαπανών.

Η εφαρμοζόμενη πολιτική της «εσωτερικής υποτίμησης» αποδεικνύεται λανθασμένη καθώς 2,5 χρόνια μετά, δεν επιτυγχάνονται οι ίδιοι οι στόχοι του προγράμματος και η Ελλάδα παραμένει σε βαθιά ύφεση και σε συνθήκες οικονομικού και κοινωνικού κραχ. Πρόκειται δε για πολιτική η οποία κυρίως εστιάζει στην αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης των μισθωτών και των συνταξιούχων, στη μείωση των μισθών, των συντάξεων και των κοινωνικών επιδομάτων, στις περικοπές των δημόσιων και των κοινωνικών δαπανών και όχι στην καταπολέμηση της εκτεταμένης φοροδιαφυγής και εισφοροδιαφυγής.

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (2012) οι περικοπές συντάξεων και μισθών ανέρχονται αθροιστικά, τα τελευταία 2,5 χρόνια, σε 16,2 δις ευρώ (8% του ΑΕΠ) χωρίς να μειωθεί καθόλου η ανεργία (ήδη για το 2012 υπολογίζεται στο 24% -1.200.000 άτομα- ενώ η πραγματική στο 30%), το δημόσιο χρέος αυξάνεται και η ύφεση παρατείνεται ανησυχητικά. Στο πλαίσιο αυτό, η αγοραστική δύναμη των μισθωτών και των αυτοαπασχολούμενων μειώνεται κατά 23%. Χάνονται δηλαδή εισοδήματα 19 δις ευρώ, ενώ με τα νέα μέτρα η σωρευτική απώλεια του διαθέσι-

* Το κείμενο αναφέρεται σε συμπεράσματα μελέτης που παρουσιάστηκαν σε ημερίδα (Αθήνα 3/10 του 2012) στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος (budget heading 04.03.03.01) που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης, Εργασιακών Σχέσεων & Κοινωνικού Διαλόγου και τίτλο «Οι εργασιακές σχέσεις στον κλάδο του Εμπορίου».

μου εισοδήματος θα αγγίξει τα 33 δις (19 δις + 14 δις νέα μέτρα).

Παράλληλα, καταργείται το σύνολο σχεδόν των εργασιακών δικαιωμάτων, δικαιώματα που κατέκτησαν οι εργαζόμενοι σε όλη τη διάρκεια του 20ου αιώνα. Έτσι, μεταξύ άλλων, θεσμοθετούνται η δυνατότητα μονομερούς επιβολής της μερικής απασχόλησης καθώς και της εκ περιτροπής εργασίας, η διευκόλυνση της διευθέτησης του χρόνου εργασίας, η χρονική επέκταση και η εύκολη ανανέωση συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου και προσωρινής απασχόλησης καθώς και ο ευκολότερος δανεισμός των εργαζομένων, η αύξηση του χρόνου δοκιμαστικής απασχόλησης σε 1 έτος, η διευκόλυνση των απολύσεων και η σημαντική μείωση του ύψους αποζημίωσης που δικαιούνται οι εργαζόμενοι όταν απολύονται. Σημαντικότερες, ωστόσο, είναι οι παρεμβάσεις στο δίκαιο των συλλογικών διαπραγματεύσεων με βασικό στόχο την αποδυνάμωση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας (κυρίως σε επίπεδο κλάδου) και την διευκόλυνση της διαμόρφωσης των μισθών των εργαζομένων είτε μέσω ατομικών συμφωνιών, είτε στην καλύτερη περίπτωση μέσω επιχειρησιακών συλλογικών συμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό καταργείται η υποχρεωτική εφαρμογή των κλαδικών συμβάσεων σε όλες τις επιχειρήσεις ενός κλάδου, ενώ ταυτόχρονα καταργείται το δικαίωμα των συνδικάτων να προσφεύγουν στο θεσμό της Διαιτησίας. Τέλος, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στην ΕΕ στην οποία καταργείται με νόμο η ΕΓΣΣΕ η οποία ορίζει τον κατώτατο εθνικό μισθό. Παράλληλα, η εκρηκτική αύξηση της ανεργίας στερεί, εκτός των άλλων, από έσοδα το σύστημα των κοινωνικών ασφαλίσεων, το οποίο σταδιακά περιέρχεται σε δεινή οικονομική κατάσταση που οδηγεί σε ανησυχητικό, για την κοινωνική συνοχή, το επίπεδο των συνταξιούχων.

Οι συνέπειες των πολιτικών αυτών είναι καταστροφικές και για τον κλάδο του Εμπορίου και για τους χιλιάδες εργαζόμενους σε αυτόν.

Το Εμπόριο (μαζί με τον Τουρισμό) αποτελεί μέχρι και το 2008, τον μεγαλύτερο εργοδότη στον ιδιωτικό τομέα, παρά την σημαντική πτώση της δραστηριότητας, απασχολώντας συνολικά περίπου 850.000 εργαζόμενους, εκ των οποίων το 60% περίπου είναι μισθωτοί, αντιπροσωπεύοντας παράλληλα το 18% του εγχώριου ΑΕΠ. Ταυτόχρονα, αποτελεί την πύλη εισόδου στην εργασία νέων και γυναικών.

Από το 2009 μέχρι σήμερα χάνονται περισσότερες από 100.000 θέσεις εργασίας. Μόνο κατά το 2011, οι απασχολούμενοι μειώνονται κατά 11,16% σε σχέση με το 2010. Ενώ, κατά το τρίτο τρίμηνο του 2012 η απασχόληση στον κλάδο είναι 723.400 εργαζόμενοι, αριθμός που αγγίζει την απασχόληση του 2002.

Όπως άλλωστε καταδεικνύει και η βάση δεδομένων του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, μεταξύ 2008-2012, στο σύνολο της χώρας, καταγράφεται μείωση της απασχόλησης κατά 789.400 άτομα από τα οποία οι 153.200 είναι εργαζόμενοι στον κλάδο εμπορίου {οι 57.800 είναι μισθωτοί (10%) και οι 95.500 εργοδότες, αυτοαπασχολούμενοι και συμβοηθούντα μέλη (44,7%)}. Σημαντική παρατήρηση εδώ αποτελεί η επικράτηση ενός ιδιότυπου τύπου συγκεντροποίησης των επιχειρήσεων με την μείωση των μισθών, της απασχόλησης και

την σχεδόν παντελή έλλειψη επενδύσεων στις νέες τεχνολογίες.

Παράλληλα, ο κλάδος μαστίζεται από μαζικό κλείσιμο επιχειρήσεων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2011 κλείνουν 65.000 καταστήματα ενώ, το 2012, 63.000. Τα κλεισίματα αυτά δεν κατανέμονται το ίδιο ανάλογα με το είδος της επιχείρησης. Έτσι, σοβαρές αναδιαρθρώσεις παρατηρούνται στον κλάδο του λιανικού εμπορίου όπου κλείνουν πολλές, μικρές επιχειρήσεις (περίπου το 1/3 του συνόλου των επιχειρήσεων). Τα «λουκέτα» αυτά έχουν κοινωνικά, «ταξικά» χαρακτηριστικά –για παράδειγμα περιοχές με υψηλά εισοδήματα καταγράφουν λιγότερα λουκέτα από ότι περιοχές με χαμηλά ή μεσαία εισοδήματα.

Στο πλαίσιο αυτό ο κοινωνικός διάλογος, που ξεκινάει επίσημα (δια νόμου) το 1990 μεταξύ ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΕΣΕΕ, ΓΣΕΒΕΕ με την συμμετοχή τους στην συλλογική διαπραγμάτευση και την υπογραφή της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, καθώς και σε άλλες δομές (ΟΚΕ, ΟΜΕΔ, ΕΛΙΝΥΑΕ κά), αποτελώντας αναγκαία συνθήκη στην προσπάθεια να ανακοπεί η υλοποίηση της πολιτικής της εσωτερικής υποτίμησης. Και παρά τις παρεμβάσεις στο δίκαιο των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων και την αποδυνάμωση των ΣΣΕ (που οδηγούν ουσιαστικά στην κατάργηση της Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης του Εμπορίου), η Ομοσπονδία Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ελλάδας -εκπροσωπώντας το σύνολο των εργαζομένων στον κλάδο- και οι δύο εκ των τριών κορυφαίων εθνικών εργοδοτικών οργανώσεων -η Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου και η Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών και Εμπόρων Ελλάδας- καθώς και οι μεγαλύτερες αλυσίδες σούπερ μάρκετ υπογράφουν (31/7/2012) την Νέα Κλαδική Συλλογική Σύμβαση. Οι κοινωνικοί συνομιλητές, αναγνωρίζοντας ότι η ανεξέλεγκτη μείωση των μισθών μέσα από ατομικές συμφωνίες είναι καταστροφική όχι μόνο για την απασχόληση αλλά και για το εμπόριο και την ζήτηση γενικότερα, προσδιορίζουν μέσω της ΣΣΕ τους βασικούς μισθούς των εργαζομένων στο ύψος που αυτοί βρισκόταν το 2009, με ταυτόχρονη διαφύλαξη - διατήρηση του συνόλου των εργασιακών τους δικαιωμάτων. Άλλωστε, καθώς η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση και ύφεση πλήττουν περισσότερο τις πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, παρατηρείται διαφοροποίηση ως προς την τάση των μικρών επιχειρήσεων για διάλογο και σύγκλιση με τους εργαζόμενους, η οποία αποτυπώνεται στην ενεργό συμμετοχή τους στις απεργίες που προκηρύσσουν τα συνδικάτα των εργαζομένων καθώς και στην προθυμία τους να προστρέξουν στην υπογραφή της κλαδικής σύμβασης.

Στην αντίθετη κατεύθυνση, κινείται ο εργοδοτικός σύνδεσμος ΣΕΛΠΕ (Σύνδεσμος Εταιρειών Λιανικής Πώλησης Ελλάδας) -που εκπροσωπεί μεγάλες εμπορικές αλυσίδες και πολυκαταστήματα- ο οποίος προχωρεί σε καταγγελία της μέχρι πρότινος ισχύουσας ΣΣΕ, χωρίς αυτή να έχει λήξει, με την αιτιολογία της κατάρρευσης των μεγάλων επιχειρήσεων καθώς και στην άρνηση του να συμμετέχει στον κοινωνικό διάλογο και να συνυπογράψει την νέα σύμβαση με το σκεπτικό πως κατά την περίοδο αυτή τα προβλήματα των επιχειρήσεων είναι εξατομικευμένα και επομένως δεν μπορούν να τεθούν κάτω από μία «ομπρέλα» που επί της ουσίας δεν

είναι, κατ' αυτούς, εφαρμόσιμη. Αυτό στην πράξη σημαίνει ότι οι εργοδότες που υπάγονται στον Σύνδεσμο είναι ελεύθεροι να μειώσουν τους μισθούς από 10% έως 30% ανάλογα με την περίπτωση.

Σε ότι αφορά τον Κοινωνικό Διάλογο στο Εμπόριο, και πέραν της νέας κλαδικής ΣΣΕ, ιδιαίτερη θέση κατέχει το ζήτημα του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων. Σύμφωνα με την Εθνική Συμφωνία για το Ωράριο Λειτουργίας των καταστημάτων, η οποία κυρώθηκε με την ΚΥΑ 1162/1997, απαγορεύεται η λειτουργία αυτών Κυριακές και Αργίες. Το κλείσιμο των καταστημάτων ορίζεται, για το χειμώνα, στις 8 μμ τις καθημερινές, και στις 9μμ τους καλοκαιρινούς μήνες, ενώ τα Σάββατα για τις 6.00 μμ.

Η συμφωνία αυτή διαταράσσεται καθώς Κυβερνητικές παρεμβάσεις επιχειρούν αλλαγή του ωραρίου στις τουριστικές περιοχές κάτι που οδηγεί σε στρατηγική συμμαχία μεταξύ εργοδοτικών και συνδικαλιστικών φορέων ενάντια στην απελευθέρωση του Ωραρίου και την κατάργηση της Κυριακής και των Αργιών.

2. Μέλλον και Προοπτικές για τον Κλάδο

Η εμπορική δραστηριότητα εννοιολογικά και πραγματολογικά αποτελεί τμήμα της παραγωγικής διαδικασίας. Αυτό σημαίνει ότι η προστιθέμενη αξία ενός προϊόντος, σε όρους πολιτικής οικονομίας, δημιουργείται «εντός των τειχών», δηλαδή εντός της παραγωγικής επιχείρησης, ωστόσο η πραγματοποίησή της συντελείται με την είσοδό του στο εμπόριο. Έτσι, διαμέσου αυτής της διαδικασίας (πώληση προϊόντων) πραγματοποιούνται και κατανέμονται (μισθοί, κέρδη, αποσβέσεις, κλπ) στους

παραγωγικούς συντελεστές οι χρηματικοί όροι της παραγωγής.

Επομένως, το εμπόριο, καθίσταται αναμφίβολα η εμπροσθοφυλακή της παραγωγικής δραστηριότητας. Ως εκ τούτου, μεταξύ άλλων, συλλαμβάνει και κατανοεί, πρώτο από όλους, τις μεταβολές και τις εξελίξεις που συντελούνται στην οικονομία και στην αγορά εργασίας καθώς και αυτές που θα συντελεστούν στο μέλλον.

Από αυτήν την άποψη είναι και ο κλάδος που εισπράττει ταχύτατα τις συνέπειες μίας οικονομικής κρίσης όπως είναι η σημερινή. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε πρόκειται για βόρειες, είτε για μεσογειακές χώρες, οι αναδιαρθρώσεις, οι υπολειτουργίες των επιχειρήσεων, οι απολύσεις και οι ανατροπές στα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα καταγράφονται τόσο στην εμπορική όσο και στην παραγωγική δραστηριότητα.

Σήμερα στην Ελλάδα, οι νέες τάσεις που παρατηρούνται, εν μέσω κρίσης, στη συμπεριφορά των καταναλωτών, η επιστροφή δηλαδή στο μικρό κατάστημα (city) -και η επαναφορά του λεγόμενου «βερεσέ»- ως απόρροια της μείωσης των μισθών και της αδυναμίας κατανάλωσης αλλά και η έλλειψη ανταγωνισμού για την οποία ωστόσο δεν διαφαίνονται, εκ μέρους του κράτους, συστηματικές πολιτικές δημιουργίας και διαφύλαξης των όρων ανταγωνισμού αποτελούν, εκτός των άλλων, δύο από τα πιο σημαντικά στοιχεία των συνθηκών αγοράς.

Την ίδια περίοδο καταγράφεται αύξηση της αγοράς προϊόντων μέσω ηλεκτρονικού εμπορίου, στις περισσότερες περιπτώσεις, χαμηλότερου κόστους το οποίο ωστόσο εγείρει σειρά ερωτημάτων όπως το κατά πόσο επηρεάζει τις εργασιακές σχέσεις στο εμπόριο καθώς και τη συζήτηση περί ωραρίου λειτουργίας καταστημάτων ή το βαθμό επιρροής στις μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις και στον, μεταξύ τους, ανταγωνισμό.

Μία από τις προτεινόμενες παραμέτρους της εξυγίανσης και της εξεύρεσης λύσεων στον κλάδο είναι ο βαθμός αυτοκριτικής των ίδιων των επιχειρήσεων, το πιθανό «μερίδιο» ευθύνης τους ως προς συγκεκριμένες επιλογές.

Ακόμη, η στήριξη αυτών από τις οργανώσεις που τους εκπροσωπούν ώστε να επιβιώσουν της κρίσης (για παράδειγμα μέσω σεμιναρίων, δημιουργίας τιμοκαταλόγων, ενημέρωση για τις, προς αποφυγή, δραστηριότητες που παρουσιάζουν κορεσμό κα). Αλλά και το ποσοστό εφαρμοστικότητας των ΣΣΕ χαρακτηριστικό παράδειγμα της οποίας αναφέρεται η υπογραφή στον Κλάδο του Τουρισμού και η οποία προβλέπει μείωση μισθών κατά 15% με ταυτόχρονη διατήρηση όλων των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Ένα από τα προτεινόμενα μέτρα είναι η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών ενώ, ένα άλλο η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας μέσω, για παράδειγμα, της κατάθεσης του εισοδήματος μέσω Τραπέζης.

Ακόμη, η υιοθέτηση μίας συλλογικής νοοτροπίας για την προώθηση των λεγόμενων clusters στο εμπόριο, ώστε να επιτυγχάνονται καλύτεροι όροι και χαμηλότερες τιμές.

Το πιο σημαντικό ίσως αποτέλεσμα των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, όπως αυτό των *«Εργασιακών Σχέσεων στον Κλάδο του Εμπορίου: ανάλυση των μοντέλων και οργανωτικών εργαλείων που έχουν αναπτυχθεί από τους κοινωνικούς συνομιλητές με σκοπό την εξασφάλιση περισσοτέρων ευκαιριών για τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις»*, είναι η ουσιαστική συζήτηση, ο κοινωνικός διάλογος που οδηγεί στην διαφορετικότητα των προσεγγίσεων αλλά και στη σύνθεση των απόψεων. Η συζήτηση αυτή, προτείνεται από ορισμένους, να προσδιορίσει, καταρχήν, εκείνο το δομικό στοιχείο σύμφωνα με το οποίο οι αγορές υπάρχουν και συντηρούνται για τους εργαζόμενους και τους επιχειρηματίες ή για τους καταναλωτές; Και βέβαια πρέπει να επικεντρωθεί στην επίλυση ζητημάτων όπως της ανυπαρξίας ανταγωνισμού στην Ελλάδα, του «εθελοτυφλισμού» όπως για παράδειγμα η λειτουργία τις Κυριακές, επί σειρά ετών, στις λεγόμενες «τουριστικές περιοχές» κά. Βέβαια, η όποια συζήτηση για την απελευθέρωση των ωραρίων λειτουργίας καταστημάτων οφείλει και πρέπει να συμπεριλάβει τον έλεγχο των όρων και των κανόνων που την θεσπίζουν.

Το εμπόριο αναμφίβολα είναι μέρος της ζωής μας. Αποτελεί μία δραστηριότητα που κινείται καθημερινά, σε διάφορες μορφές, και παράγει αποτελέσματα.

Καίρια ερωτήματα στην παρούσα φάση είναι αφενός το προς τα που εξελίσσεται η επιχειρηματικότητα στο εμπόριο και αφετέρου με ποιό τρόπο.

Το υπάρχον μοντέλο, επισημαίνεται από

ορισμένους, δεν αποδίδει πλέον, ωστόσο ακόμη, δεν έχει βρεθεί το νέο που θα το αντικαταστήσει. Ένα παράδειγμα που αναφέρεται εδώ είναι η απλούστευση των διαδικασιών αγοράς ενός προϊόντος με την ύπαρξη αυτόματων ταμείων (όπως εφαρμόζεται σε πολλές Αμερικανικές επιχειρήσεις) καθώς η μη ύπαρξη ατόμου που εκτελεί την εργασία αυτή συμβάλλει στην μείωση της τιμής του προϊόντος, με τελικό αποδέκτη τον ίδιο τον καταναλωτή.

Ένα ακόμη ουσιαστικό ζήτημα είναι η ισχύουσα φιλοσοφία πίσω από την εμπορική δραστηριότητα η οποία απαντά και στο ερώτημα γιατί κλείνουν τα μικρά μαγαζιά την περίοδο από την έναρξη της κρίσης και μέχρι σήμερα. Σύμφωνα με μερίδα κοινωνικών συνομιλητών ορισμένα από αυτά, ως ένα βαθμό, αποτελούν, μέχρι πρότινος, συμπληρωματικές δραστηριότητες άλλων δραστηριοτήτων και οι οποίες με τις πρόσφατες αλλαγές δεν μπορούν πλέον να τα συντηρήσουν, στηρίζουν, ως επί το πλείστον, την βιωσιμότητά τους στην φοροδιαφυγή και τα τραπεζικά δάνεια, περιορίζεται η ρευστότητά τους εξαιτίας της παρατεταμένης κρίσης, έχει σπάσει η αλυσίδα του χονδρικού εμπορίου, υπάρχει ένα λανθάνων σύστημα προσδιορισμού των τιμών. Για παράδειγμα οι αγρότες φορολογούνται αποκλειστικά και μόνο με τεκμαρτό τρόπο –στρέμματα/κτήματα και όχι αριθμό παραγόμενων προϊόντων. Έτσι, μπορούν να δηλώσουν την όποια τιμή προτείνει ο έμπορος χωρίς να φορολογηθούν. Ταυτόχρονα η μη φορολόγησή τους συνδέεται με την ανυπαρξία έκδοσης παραστατικών από τα μέρη εκείνα με τα οποία συνεργάζεται πχ γεωργικά υλικά, μηχανήματα κλπ. Έτσι, η παραοικονομία αφαιρεί πόρους από την επίσημη οικονομία.

Τέλος, στη βασική συλλογιστική μερίδας κοινωνικών συνομιλητών είναι η διατήρηση των ΣΣΕ ως «καθαρόαιμης» διαδικασίας από τους ενδιαφερόμενους και μόνο, απαλλαγμένης από πολιτικά κριτήρια και κρατικές παρεμβάσεις ενώ, όπου κρίνεται απαραίτητη η προσφυγή στον ΟΜΕΔ αυτή πρέπει να είναι πλήρως απελευθερωμένη από τα δεσμά των αποφάσεων άλλων μερών ή κλάδων. Σημαντικό στοιχείο εδώ είναι η αποδοχή ότι η δίκαιη κατανομή του εισοδήματος στις συλλογικές συμβάσεις σημαίνει ότι η αύξηση των μισθών προκύπτει από το άθροισμα της παραγωγικότητας και του πληθωρισμού. Κι' αυτό γιατί μέσω της παραγωγικότητας ο εργαζόμενος λαμβάνει το μερίδιό του από την αύξηση του πλούτου της χώρας και μέσα από τον πληθωρισμό διατηρεί την αγοραστική δύναμη του εισοδήματός του. Επιπλέον, από συστημική άποψη στο προηγούμενο σύστημα των εργασιακών σχέσεων, αποτελούσε επιλογή του κράτους, το κόστος του κοινωνικού κράτους να επωμίζονται οι κοινωνικοί συνομιλητές (εργοδότες, εργαζόμενοι). Στην παρούσα φάση, με τις ανατροπές στις εργασιακές σχέσεις, συστημικά το κράτος, μεταξύ άλλων, οδηγεί τα βάρη και τις περικοπές στην πλευρά της εργασίας. Αυτό σημαίνει ότι για να μπορέσει να αποκατασταθεί η οικονομική ισορροπία στα εργασιακά, ασφαλιστικά και κοινωνικά δικαιώματα που περιλαμβάνονται στις σχέσεις εργασίας, το κράτος απαιτείται να καταγράψει τους αναγκαίους πόρους που θα χρησιμοποιήσει προκειμένου το κοινωνικό κράτος να καλύψει, είτε μέσω της αναπτυξιακής πολιτικής, είτε μέσω της δίκαιης αναδιανομής του εισοδήματος με την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυ-

γής, αυτά τα δικαιώματα.

Στην παρούσα, παρατεταμένη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση, το μέχρι πρότινος μοντέλο της Ελλάδας ανατρέπεται, παρά το γεγονός ότι για παράδειγμα εξακολουθεί να υφίσταται ένας ιδιωτικός τομέας που βασίζεται στις δυσλειτουργίες του κράτους (βλ. φροντιστήρια, ιδιωτικές κλινικές ή ιδιωτικές εταιρείες security) ή στο ότι εξακολουθεί η θεσμοποίηση της φοροδιαφυγής σαφώς γιατί λείπει η πολιτική βούληση. Οι «οδυνηρές» ανατροπές της Τρόικα στην Ελλάδα ακολουθούν ένα γενικευμένο εγχειρίδιο, εσφαλμένο όπως έχει αποδειχθεί εξαιτίας των στόχων και του περιεχομένου των πολιτικών, χωρίς να λαμβάνονται, σε οποιαδήποτε φάση, υπόψη οι απόψεις και οι τεκμηριωμένες προτάσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτών. Τα μέτρα που απαιτούνται άμεσα αφορούν την απόσυρση των εργασιακών και ασφαλιστικών ανατροπών και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και εισφοροδιαφυγής. Ακόμη, προτείνεται η σημαντική ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων και η ενεργοποίηση των δημοσίων δαπανών και των κοινοτικών πόρων για την πραγματοποίηση δημοσίων επενδύσεων, αναπτυξιακών και κοινωνικών υποδομών, στα πλαίσια ενός σχεδίου οικονομικής και αναπτυξιακής ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας. Κεντρική επιδίωξη της εναλλακτικής αυτής οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής είναι ότι η αποκατάσταση της ισορροπίας των οικονομικών και δημοσιονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας θα επέλθει όχι με λιτότητα και περικοπές αλλά με ορθολογική διαχεί-

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ

Του Σάββα Ρομπόλη
Καθ. Παντείου Πανεπιστημίου
Επιστ. Δ/ντή ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

Η οριστικοποίηση του πακέτου των μέτρων των 13,5 δις ευρώ που αφορούν, κατά κύριο λόγο, περικοπές μισθών, συντάξεων, επιδομάτων και κατά δευτερεύοντα λόγο περικοπές δημοσίων δαπανών και αύξηση εσόδων από φορολογία, σηματοδοτεί για την επόμενη χρονική περίοδο στην Ελλάδα, την παράταση της ύφεσης, της λιτότητας, της ανεργίας και της σοβαρής επιδείνωσης της παραγωγικής-τεχνολογικής βάσης, καθώς και του εισοδηματικού και βιοτικού επιπέδου των μισθωτών, των συνταξιούχων και των ανέργων.

Επιπλέον, οι συντελούμενες παρεμβάσεις εξατομίκευσης του θεσμικού πλαισίου των εργασιακών σχέσεων και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, σε συνδυασμό με την νομοθετική μείωση του κατώτατου μισθού, εκτός από την ενδυνάμωση της ανισοκατανομής του εισοδήματος σε βάρος των μισθωτών (-30% μείωση των μισθών και πραγματική υποχώρηση στα επίπεδα του 2001), παράλληλα με την διατήρηση του επιπέδου των κερδών στα υψηλά επίπεδα του 2009, απελευθερώνουν την εργασία στην χώρα μας και την οδηγούν σε συνθήκες πλήρους εξάρτησης από το κράτος και τους εργοδότες, όπως ακριβώς κατά τον 19ο αιώνα. Πράγματι, κατά την περίοδο αυτή (19ο αιώνας) η εργασία εξαρτημένη από το κράτος και τους εργοδότες απελευθερώνεται μετά την βιομηχανική επανάσταση, σε σχέση με την περίοδο της φεουδαρχίας, με την συλλογικοποίηση της δράσης των εργαζομένων και την θεσμοθέτηση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας που σήμερα η στρατηγική επιλογή της τρόικα και των ελληνικών κυβερνήσεων συνίσταται στην πλήρη απορρύθμιση και στην ουσιαστική κατάργησή τους.

Μία τέτοια επιλογή προσδίδει στο κράτος, μία λειτουργία «οικονομικού ελέγχου» της εργασίας μονομερώς προς όφελος των εργοδοτών, με την διαμόρφωση της αμοιβής της και μία λειτουργία «κοινωνικού ελέγχου» στην διαδικασία διατήρησης της ελάχιστης φυσιολογικής ικανότητας της εργατικής δύναμης.

Έτσι, η δημόσια διαχείριση της εργατικής δύναμης διαμέσου των οικονομικών και κοινωνικών λειτουργιών του κράτους, διαμορφώνει τους εισοδηματικούς και θεσμικούς όρους συμμετοχής της εργασίας στην παραγωγική διαδικασία, επιδι-

ώκοντας την ελαχιστοποίηση της υλικής ανασφάλειας της εργατικής δύναμης και ταυτόχρονα τον περιορισμό της αμφισβήτησης της κερδοφορίας και της αναπαραγωγικής διαδικασίας. Η παρατήρηση αυτή συνιστά μεταξύ των άλλων την θεωρητική αφετηρία και την ερμηνεία απελευθέρωσης της εργασίας από το κράτος στα τέλη του 19ου αιώνα, με την έννοια της μετεξέλιξης της εργασίας και των κοινωνικών σχέσεων, οι οποίες μέχρι τότε ήταν καθαρά εξαρτησιακού και ηθικού χαρακτήρα και μετά την βιομηχανική επανάσταση μετατρέπονται σε θεμελιωμένες κοινωνικο-οικονομικές σχέσεις εργασίας και κεφαλαίου.

Έτσι, η κοινωνία αποκτώντας συνείδηση του χαρακτήρα της ως βιομηχανικής, επανακαθόρισε την φιλοσοφία της για την ευθύνη. Αυτή υπήρξε και η θεμελιώδης μεταβολή: Μία ολόκληρη κοινωνία αρνείται την εξατομίκευση και μεταθέτει από τον καθένα την ευθύνη για ότι συμβαίνει σε κάποιον άλλον και διεκδικεί την αρχή της συλλογικότητας με την έννοια ότι πρέπει η κοινωνία να προστατεύσει και να αποζημιώνει τους πάντες για κάθε κίνδυνο (M. Guenaire, 2000).

Κατά συνέπεια, δημιουργούνται φορείς (συνδικάτα) και θεσμοί διαπραγμάτευσης μεταξύ των κοινωνικών συνομιλητών (συλλογικές συμβάσεις εργασίας) για την ανεξάρτητη από το κράτος διαμόρφωση των αμοιβών, των όρων και των συνθηκών εργασίας, παράλληλα με την δημιουργία μηχανισμών και ανάληψη πολιτικών αναδιανομής του εισοδήματος (φορολογικό σύστημα, κράτος - πρόνοιας) από το κράτος. Ιστορικά, στην πορεία εξέλιξης αυτής της «δίδυμης συνύπαρξης» (ανεξάρτητες από το κράτος συλλογικές διαπραγματεύσεις - συλλογικές συμβάσεις εργασίας και κρατική διαχείριση του κράτους-πρόνοιας) παρατηρούνται αλλαγές οι οποίες επηρεάζονται, μεταξύ των άλλων, από το μακρο-οικονομικό πλαίσιο της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής.

Από την άποψη αυτή, η προαναφερόμενη «δίδυμη συνύπαρξη» της περιόδου 1936-1980 (κεϊνσιανό πρότυπο) διαφοροποιείται στην κατεύθυνση της απορρύθμισης και της ευελιξίας της εργασίας και των εργασιακών σχέσεων καθώς και της ανάληψης ατομικής ευθύνης στην κάλυψη των κοινωνικών αναγκών κατά την περίοδο 1980-2008 (πρότυπο χρηματοπιστωτικής απελευθέρωσης και κερδοσκοπίας) και ανατρέπεται μετά το 2008 (πρότυπο ορθονεοφιλευθερισμού) με ταχείς ρυθμούς στο πλαίσιο του σχεδίου (τρόικα και κυβερνήσεων) κινεζοποίησης της Ανατολικής και Μεσογειακής περιφέρειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατ' αυτήν την επιλογή αντικαθίσταται η «δίδυμη συνύπαρξη» από την κρατική διαχείριση της αμοιβής εργασίας, την εξατομίκευση των εργασιακών και των συμβάσεων εργασίας, την διεύρυνση της ευελιξίας της εργασίας και την ιδιωτικοποιημένη μετάλλαξη του κράτους-πρόνοιας σε κράτος-φιλανθρωπίας.

Έτσι, στο πλαίσιο αυτό στην Ελλάδα και τις άλλες Μεσογειακές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δημιουργούνται συνθήκες μετάβασης από την σχετική ασφάλεια στην πλήρη ανασφάλεια και εξατομίκευση της εργασίας, με κεντρικό εμπνευστή επιστροφής στον 19ο αιώνα το κράτος και τις δημόσιες πολιτικές που ασκεί.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
29/10/2012

Επικίνδυνη σύγχυση ή σκόπιμη υποκρισία

Η ΓΣΕΕ καταγγέλλει για μία ακόμη φορά, την αντεργατική δογματική εμμονή της Τρόικα, στη κατάργηση της Εθνικής Σύμβασης, των τριετιών, του επιδόματος γάμου και ότι έχει απομείνει από το εργασιακό θεσμικό πλαίσιο στη χώρα μας.

Η δε χθεσινή δήλωση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Στουρνάρα, ότι η Τρόικα απέρριψε το επίδομα γάμου αλλά και την επεκτασιμότητα των Σ.Σ.Ε γιατί δήθεν αυτό δεν ισχύει σε καμία ευρωπαϊκή χώρα, είναι ένα ΜΕΓΑΛΟ ΨΕΜΑ.

Όταν είναι γνωστό ότι στη χώρα μας έχει καταργηθεί με το Ν.4024/2011 η επεκτασιμότητα και τώρα επιχειρείται η κατάργηση και της καθολικότητας ισχύος της Εθνικής Σύμβασης, μας οδηγεί να γίνουμε η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ευρωπαϊκή χώρα όπου θα ισχύει ένας ενιαίος κατώτατος μισθός για όλους και ο οποίος θα καθορίζεται από την κυβέρνηση, ΧΩΡΙΣ ΚΑΜΙΑ επιπλέον παροχή, δηλαδή 586 ευρώ μικτά (νεότερους, αρχαιότερους, παντρεμένους ή όχι).

Να υπενθυμίσουμε ότι σε καμία ευρωπαϊκή χώρα δεν ισχύει κάτι τέτοιο, δεδομένου ότι και οι Ευρωπαϊκές οδηγίες και το Ευρωπαϊκό κοινωνικό κεκτημένο το προβλέπουν και το διασφαλίζουν πλήρως όπως εξάλλου επεσήμανε πρόσφατα και το Διεθνές Γραφείο Εργασίας.

Είναι πλέον ολοφάνερο ότι οι εργοδοτικοί και πανεπιστημιακοί μυστικοσύμβουλοι της Τρόικα ξέρουν πολύ καλά που στοχεύουν και τι ζητούν από τους ημιμαθείς ή πρόθυμους να τα δώσουν ΟΛΑ υπουργούς, γι' αυτό και δημιουργούν αυτή την τεχνητή σύγχυση. Οπως επίσης είναι ολοφάνερο ότι η ελληνική κυβέρνηση 3 χρόνια τώρα ακολουθεί πιστά τις εντολές των δανειστών και εκτελεί κάθε παράλογη απαίτησή τους αδιαφορώντας για τα αποτελέσματα των μνημονίων τα οποία διαλύουν τον κοινωνικό ιστό και οδηγούν σε χρεοκοπία την κοινωνία και την οικονομία.

Η ΓΣΕΕ απαιτεί για χιλιοστή φορά να μην προχωρήσει η ψήφιση του πλέον αντερ-

γατικού, αντικοινωνικού πακέτου των εργασιακών θεμάτων που ξεθεμελιώνει ότι έχει απομείνει σαν εργασιακό και κοινωνικό δικαίωμα στην Ελλάδα έναντι οποιασδήποτε ανάγκης και εκβιασμού!

Με την τυχόν κατάθεση ενός τέτοιου επαίσχυντου νομοθετήματος, θα πραγματοποιηθούν άμεσα Γενικές απεργιακές κινητοποιήσεις.

Σας επισυνάπτουμε τεκμηρίωση της νομικής υπηρεσίας της ΓΣΕΕ με πίνακες για το τι επικρατεί σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής ένωσης.

Άκρως επικίνδυνη η εικονική διαπραγμάτευση μεταξύ μερών που είναι σε σύγχυση.

Συνεχίζεται με τους ίδιους ρυθμούς το «θρίλερ διαπραγμάτευσης» μεταξύ πλευρών που διακρίνονται αφενός η μια από επικίνδυνη ημιμάθεια και υπαναχώρηση από τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας για τα εργασιακά ζητήματα τα οποία χαρακτηρίζει ζητήματα «περί όνου σκιάς», αφετέρου η άλλη από πρόθεση πλήρους κατεδάφισης των ενιαίων όρων ελάχιστης εργασιακής προστασίας μέσω των συλλογικών συμβάσεων και εξατομίκευσης των όρων εργασίας σε ατομικό και επιχειρησιακό επίπεδο.

Ένα χρόνο μετά την κατάργηση της επέκτασης των ΣΣΕ και της αρχής της εύνοιας, όπου οι εθνικοί διαπραγματευτές αγνοούσαν (;) την ισχύ των αρχών αυτών στην πλειοψηφία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μήνες μετά την κατάργηση της πλήρους μετενέργειας των ΣΣΕ, όπου οι δημόσιες δηλώσεις αποδείκνυαν ότι διαπραγματεύονταν χωρίς να ξέρουν καν τι είναι, ένας νέος γύρος διαπραγμάτευσης «εθνικής σωτηρίας» έχει αρχίσει με τελεσίγραφα πάλι σε βάρος των εργαζομένων.

- Οι βουλευτές οφείλουν να γνωρίζουν ό,τι σκόπιμα δεν αποκαλύπτεται:
- Θεμελιώδες χαρακτηριστικό της Εθνικής Γενικής ΣΣΕ, ως αυτόνομου μηχανισμού θέσπισης κατωτάτων ορίων αμοιβής και εργασίας, είναι η καθολικότητα της ισχύος της, η οποία θωρακίζεται μέσω της υπογραφής της από τη Γ.Σ.Ε.Ε. και τις πιο αντιπροσωπευτικές εργοδοτικές οργανώσεις (ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ), Το επιχείρημα ότι η δέσμευση αυτή «δεν ισχύει σε κανένα μέρος του κόσμου» αποδεικνύει την άγνοια ή τη σκόπιμη αγνόηση ότι ο θεσμός αυτός προστατεύεται από τις Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας 26 και 131, οι οποίες έχουν κυρωθεί σε παγκόσμιο επίπεδο από 104 και 51 χώρες αντίστοιχα, ανάμεσα στις οποίες και αρκετές ευρωπαϊκές χώρες.

Εάν δε ληφθεί υπόψη ότι καθολική ισχύ (δηλαδή και στα μη μέλη των συμβαλλόμενων μερών) έχουν και οι επιχειρησιακές ΣΣΕ, τότε ούτε ένα φύλλο συκής δεν μένει στις πραγματικές επιδιώξεις της Τρόικας (εξωχώριας και εγχώριας) για την ολική άρση της εμπιστοσύνης στις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις και την Εθνική Γενική ΣΣΕ.

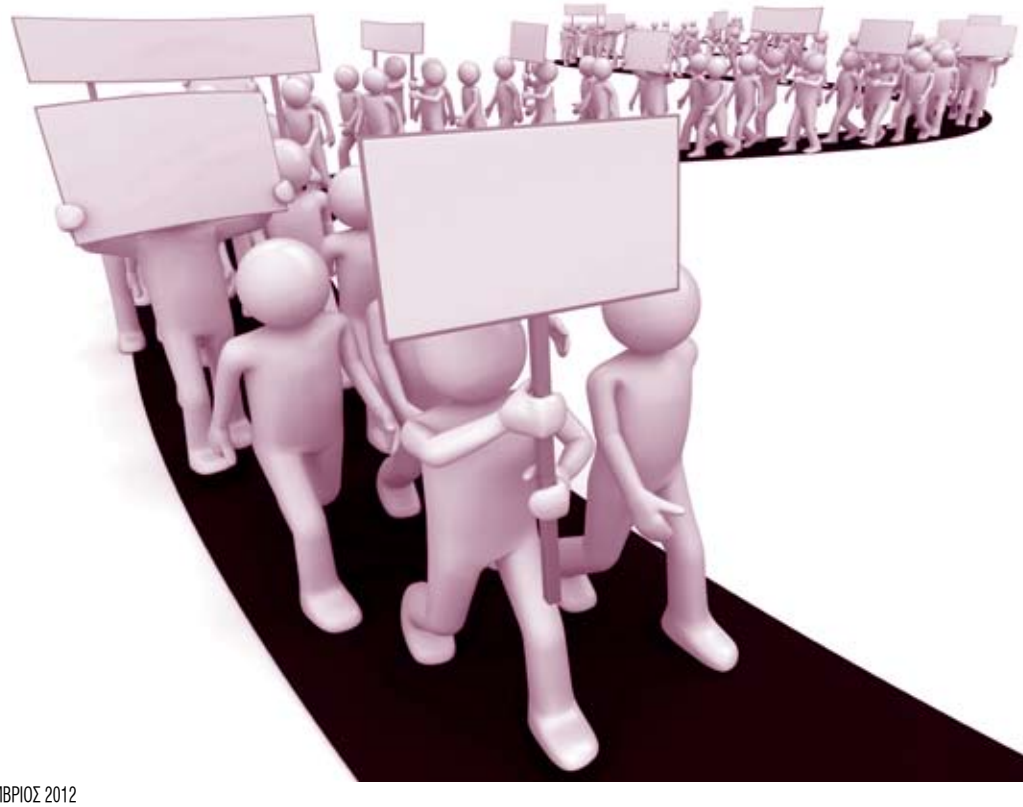
Οι βουλευτές οφείλουν να γνωρίζουν ότι η Εθνική Γενική ΣΣΕ έχει εγγράφως στηριχθεί και από τις εργοδοτικές οργανώσεις, αποτελούσε δε (μέχρι πρόσφατα) το κύριο

σημείο προβολής της Ελλάδας προς το εξωτερικό ως προς το σεβασμό των εργασιακών δικαιωμάτων.

- Η επεκτασιμότητα των ΣΣΕ (κήρυξή τους ως γενικά υποχρεωτικών) αποτέλεσε βασική θανάσιμη βολή της Τρόικας, η οποία επέβαλε την επ'αόριστο αναστολή των σχετικών διατάξεων της νομοθεσίας τον Οκτώβρη του 2011 με το άρθρο 37 του ν. 4024/2011. Για μια ακόμα φορά η Ελλάδα αποτέλεσε το εργαστήρι επικίνδυνων πειραμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς ο μηχανισμός αυτός ισχύει στο σύνολο των χωρών της Ευρώπης, ενώ η ελληνική νομοθεσία ήταν συναφής με την αντίστοιχη ισχύουσα γερμανική και γαλλική νομοθεσία.
- Το επίδομα γάμου, είναι το δεύτερο και τελευταίο επίδομα που προβλέπεται στην Εθνική Γενική ΣΣΕ, με πρώτο τις τριετίες οι οποίες πάγωσαν επ'αόριστο με το δεύτερο Μνημόνιο και την 6η Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου. Αποτελεί συνήθη προσαύξηση της αμοιβής της εργασίας στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες λόγω οικογενειακής κατάστασης, την οποία τα ευρωπαϊκά κράτη έχουν δεσμευθεί να προστατεύουν ως υποχρέωσή τους από την ευρωπαϊκή και τη διεθνή νομοθεσία (Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης κλπ).

Η Γ.Σ.Ε.Ε. θα αποστείλει σε όλους τους βουλευτές πίνακες που αποδεικνύουν όλα τα παραπάνω και αποκαλύπτουν τις πραγματικές επιδιώξεις της τρόικα και τις επικίνδυνες προοπτικές που διαμορφώνονται στη χώρα μας.

Ζητούμε από τους βουλευτές να υπερασπιστούν έστω και τώρα το δικαίωμα των εργαζομένων στην Ελλάδα σε αξιοπρεπή εργασία και των νέων σε ένα αξιοπρεπές μέλλον.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
31/10/2012

Επιστολή προς τον πρωθυπουργό και τους υπουργούς Οικονομίας και Εργασίας απέστειλε η Γεν.Γραμματέας της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων Μπερναντέτ Σεγκόλ.

Με την επιστολή η Γεν.Γραμματέας της ΣΕΣ εκφράζει την οργή και την απογοήτευση όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά,των Ευρωπαϊκών συνδικάτων για το νέο σκληρό πακέτο μέτρων και ζητά από την Ελληνική κυβέρνηση να μην τα υιοθετήσει.

Τα μέτρα σύμφωνα και με τη ΣΕΣ παραβιάζουν Ευρωπαϊκές συνθήκες και οδηγούν στην εξαθλίωση τους Έλληνες εργαζόμενους.

Η κυρία Σεγκόλ κοινοποίησε τη σχετική επιστολή και στους Χοσέ Μανουέλ Μπαρόζο, Όλλι Ρέν, Χέρμαν Βαν Ρομπάϊ καθώς και στην Κριστίν Λαγκάρντ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Σας επισυνάπτουμε τη δήλωση συμπαράστασης της ΔΣΣ

ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ (ΣΕΣ)

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 2012

Προς

Κο Αντώνη Σαμαρά

Πρωθυπουργό της Ελλάδας

Κο Ιωάννη Στουρνάρα

Υπουργό Οικονομικών

Κο Ιωάννη Βρούτση

Υπουργό Εργασίας

Αντίγραφα στάλθηκαν σε: Χοσέ Μανουέλ Μπαρόζο, Όλλι Ρέν, Χέρμαν Βαν Ρομπάϊ και Κριστίν Λαγκάρντ

Αγαπητέ Πρωθυπουργέ,

Ενημερώθηκα για τα διαρθρωτικά μέτρα στην αγορά εργασίας που επιβάλλονται από την Τρόικα και θα υποβληθούν στο Ελληνικό Κοινοβούλιο για να ψηφισθούν στις 9 Νοεμβρίου 2012. Εκ μέρους της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων, θα ήθελα να εκφράσω έντονη απογοήτευση και οργή για το περιεχόμενο αυτών των μέτρων, τα οποία θα είναι ακόμα πιο σκληρά, θα πλήξουν τους πιο αδύναμους και θα επιδεινώσουν περαιτέρω τη δραματική κοινωνική και οικονομική κατάσταση της Ελλάδας.

Τα μέτρα που υπαγορεύονται από την Τρόικα, επικεντρώνονται σε νέες περικοπές μισθών και συντάξεων ενώ περιφρονούν και καταλύουν την αξία της συλλογικής διαπραγμάτευσης: πράγματι, ο κατώτερος μισθός δεν θα αποτελεί πλέον αντικείμενο διαπραγματεύσεων αλλά θα ορίζεται με νόμο και θα παραμένει παγωμένος κάτω του επιπέδου στοιχειώδους διαβίωσης μαζί με τα επιδόματα «ωρίμανσης» και πολυετίας. Η διευθέτηση του χρόνου εργασίας και οι ρυθμίσεις για την παροχή άδειας θα επιβάλλονται χωρίς καμία μορφή διαπραγμάτευσης. Το εναπομείναν επίδομα γάμου του 10%, που είναι συνδεδεμένο με τον κατώτερο μισθό, θα καταργηθεί με συνέπεια την άγρια φτωχοποίηση των εργαζόμενων, των συνταξιούχων και των οικογενειών τους. Το νέο σύστημα αποκλείει την επέκταση του προστατευτικού πλαισίου των συλλογικών συμβάσεων σε όλους τους εργαζόμενους και απαγορεύει όλα τα άλλα επιδόματα.

Τα μέτρα αυτά θα πλήξουν σοβαρά όχι μόνον την Ελλάδα και τους πολίτες της αλλά και το σύνολο των Ευρωπαίων εργαζόμενων. Όντως, τέτοιες δραστικές περικοπές μισθών και συντάξεων, τέτοιας έκτασης ελαστικοποίηση του χρόνου εργασίας και των εργασιακών συνθηκών, τέτοια περιφρόνηση της αξίας της συλλογικής διαπραγμάτευσης δημιουργούν έναν αρνητικό ανταγωνισμό που θα λειτουργήσει «προς τα κάτω» για όλους τους Ευρωπαίους εργαζόμενους.

Η ΣΕΣ εκφράζει την αντίθεσή και την αποδοκιμασία της για τα μέτρα, τα οποία αντιβαίνουν κατάφωρα στις βασικές αρχές της Ευρωπαϊκής Συνθήκης (οριζόντια κοινωνική ρήτρα, σύγκλιση προς τα πάνω του βιοτικού επιπέδου και των εργασιακών συνθηκών, αυστηρός σεβασμός των εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων,....). **Η ΣΕΣ υπενθυμίζει ότι η Ελλάδα έχει ήδη ελεγχθεί εξονυχιστικά από το Συμβούλιο της Ευρώπης και διαπιστώθηκε πως παραβιάζει τον Κοινωνικό Χάρτη του 1961 μέσα από**

μια σειρά νόμους που θεσπίστηκαν μετά από ρητή απαίτηση της Τρόικα (Ε.Ε/ΔΝΤ/ ΕΚΤ).

Η ΣΕΣ εκφράζει την αλληλεγγύη και τη συμπαράστασή της στους Έλληνες εργαζόμενους και στον Ελληνικό λαό που βιώνουν τα πιο άδικα και αντι-παραγωγικά μέτρα που επιβάλλονται από έξω και παραβιάζουν την Ευρωπαϊκή Συνθήκη.

Ζητάμε από την Κυβέρνηση της Ελλάδας να μην υιοθετήσει τα μέτρα αυτά, τα οποία θα προκαλέσουν νέα δεινά στους ήδη εξαθλιωμένους Έλληνες εργαζόμενους και τις οικογένειές τους.

Με τιμή

Μπερναντέτ Σεγκόλ

Γενική Γραμματέας ΣΕΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΗΜΕΡΑ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΓΙΑ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Εισαγωγή

Με πρωτοβουλία της Νεολαίας της ΓΣΕΕ, οι Νέοι Συνδικαλιστές της Ν.Ευρώπης κατέληξαν σε ένα ΚΟΙΝΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ κατά των πολιτικών της λιτότητας και της εξαθλίωσης που εφαρμόζονται στο Ευρ.Νότο και που έχουν ως κύρια θύματα τους νέους ανθρώπους. Πολιτικές που έχουν οδηγήσει σε ένα φαύλο κύκλο ύφεσης και το ποσοστό της νεανικής ανεργίας σε δυσθεώρητα ύψη.Ειδικότερα στη χώρα μας η ανεργία των Νέων καταγράφει τα υψηλότερα αρνητικά ποσοστά σε ολόκληρη την Ευρ.Ένωση Είναι πασιφανές ότι μια ολόκληρη γενιά αποξενώνεται από την εργασία ως αποτέλεσμα των πολιτικών λιτότητας και παρατεταμένης ύφεσης τόσο στη χώρα μας όσο και σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η ανεργία όμως είναι το έδαφος πάνω στο οποίο ξετυλίγεται η επίθεση στα δικαιώματα των νέων ανθρώπων.

Η νεολαία σήμερα είναι ένα ζωντανό πειραματόζωο πάνω στο οποίο δοκιμάζονται όλες οι πολιτικές απορρύθμισης και ευελιξίας της εργασίας, οι οποίες οδηγούν χιλιάδες νέους να εργάζονται υπό το καθεστώς ελαστικών, επισφαλών και μη αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας. Ως συνέπεια, μεγάλος αριθμός νέων με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης αναγκάζεται να φύγει στο εξωτερικό, με αποτέλεσμα η χώρα να στερείται το πιο σημαντικό ανθρώπινο κεφάλαιό της, πάνω στο οποίο θα έπρεπε να βασιστεί η οικονομική της ανάπτυξη.

Η ΝΕΟΛΑΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΞΕΣΗΚΩΝΕΤΑΙ!

Οι νέοι σε ολόκληρη την Ευρώπη πληρώνουν το υψηλότερο τίμημα κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης με τις χώρες της Ευρώπης να αντιμετωπίζουν πολύ δύσκολες

* Συνομοσπονδία ευρωπαϊκών συνδικάτων (ΣΕΣ) διακήρυξη νεολαίων συνδικαλιστών από τη νότια Ευρώπη.

καταστάσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι συνθήκες που επικρατούν στη Νότια Ευρώπη, θα μπορούσαν να είναι η κορυφή του παγόβουνου; χωρίς κοινωνική και οικονομική αλληλεγγύη, αυτό που συμβαίνει σε αυτές τις χώρες, θα μπορούσε να επεκταθεί σε όλη την Ευρώπη. Η ανεργία των νέων σε χώρες όπως η Κύπρος (27%), Ελλάδα (55,6%), Ιταλία (35%), Ισπανία (54%) και Πορτογαλία (37,4%) αυξήθηκε φτάνοντας σε απαράδεκτα επίπεδα. Η κατάσταση είναι χειρότερη στην περίπτωση των γυναικών, των μεταναστών και άλλων ομάδων που υφίστανται διακρίσεις.

Οι νέοι βρίσκουν δουλειές που κατά κύριο λόγο χαρακτηρίζονται από έντονα επισφαλείς συνθήκες και έλλειψη συμπαγούς κοινωνικής προστασίας (οι προσωρινές συμβάσεις χρησιμοποιούνται ευρέως και σε γενικές γραμμές στερούνται της απαραίτητης εργασιακής και κοινωνικής προστασίας; γίνεται ευρεία κατάχρηση των δραστηριοτήτων πρακτικής άσκησης, οι οποίες συχνά παραμένουν χωρίς αμοιβή; οι χαμηλοί μισθοί και οι «εθελοντικές» θέσεις εργασίας μερικού χρόνου οδηγούν σε αύξηση του αριθμού των εργαζόμενων πτωχών; συχνά δεν διασφαλίζεται ένα αξιοπρεπές εισόδημα κατά τη διάρκεια των περιόδων ανεργίας, κλπ.)

Οι συνθήκες αυτές καθιστούν αδύνατη για τους περισσότερους νέους ανθρώπους την προσωπική και οικονομική τους αποδέσμευση από την οικογένεια τους προκειμένου να ξεκινήσουν μια νέα δική τους οικογένεια, οπότε οδηγούν σε ένα νέο και αυξανόμενο μεταναστευτικό κύμα. Οι νέοι εγκαταλείπουν τις χώρες της Νότιας Ευρώπης για να βρουν αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας στο εξωτερικό. Αυτό προκαλεί «απορρόφηση εγκεφάλων», γεγονός που στερεί τις χώρες από το πιο σημαντικό ανθρώπινο κεφάλαιο στο οποίο πρέπει να βασίζεται η ανάπτυξή τους.

Η κατάσταση αυτή δεν είναι μόνο αποτέλεσμα των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, αλλά επίσης και των μέτρων λιτότητας που εφαρμόζονται από τις εθνικές κυβερνήσεις και επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό βασικές υπηρεσίες όπως υγεία, εκπαίδευση και πολιτισμός. Η αξιοπρεπής απασχόληση και οι πυλώνες του κράτους πρόνοιας θα έπρεπε να αποτελούν τον πυρήνα όλων των Ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών: με το να επικεντρώνονται οι πολιτικές αποκλειστικά στη δημοσιονομική εξυγίανση και όχι στις επενδύσεις για την αειφόρο ανάπτυξη των οικονομιών μας, οι κοινωνικές αδικίες και οι ανισότητες -κυρίως για τους νέους- θα διευρυνθούν.

Η λιτότητα είναι οικονομικά και κοινωνικά απαράδεκτη και ταυτόχρονα περιβαλλοντικά μη βιώσιμη. Επίσης, είναι πολιτικά επικίνδυνη και υπονομεύει τη δημοκρατική σταθερότητα. Καθώς η κατάσταση επιδεινώνεται και τα ποσοστά ανεργίας αυξάνονται, φαινόμενα όπως ο ρατσισμός, η ξενοφοβία, η αδιαλλαξία και η βία επανεμφανίζονται.

Οι πολιτικές αυτές και η μονομερής παραβίαση του κοινωνικού διαλόγου προκάλεσαν την αντίδραση των συνδικάτων σε όλη την Ευρώπη και την κινητοποίηση των νέων, διότι:

- Είναι άδικο και απαράδεκτο να πληρώνουν οι εργαζόμενοι την κρίση, ενώ οι πραγ-

ματικά υπαίτιοι όχι μόνο δεν κάνουν τίποτα για να την αντιμετωπίσουν αλλά εξακολουθούν να επωφελούνται από αυτήν, όπως σαφώς καταδεικνύουν και τα τεράστια κέρδη των χρηματοπιστωτικών ομίλων,

- Υπάρχουν εναλλακτικές: η παραίτηση και η υποταγή δεν αποτελούν επιλογή και δεν πρέπει να αποδεχόμαστε την νεοφιλελεύθερη προσέγγιση που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα. Οι φόροι χρηματοοικονομικών συναλλαγών, οι επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη, η προοδευτική φορολόγηση, η καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της διαφθοράς, ο αγώνας ενάντια στις επισφαλείς μορφές απασχόλησης και η υιοθέτηση ενός Συστήματος για την Κατοχύρωση των Νέων με στόχο την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων είναι κάποια από τα πολλά εναλλακτικά μέτρα που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην ανατροπή της κατάστασης.

Το Ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο πρέπει να προστατευθεί από την παρούσα ισχυρή επίθεση που δέχεται και ταυτόχρονα να ενισχυθεί. Καλούμε τους Ευρωπαϊκούς θεσμούς να υιοθετήσουν ένα Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Σύμφωνο, σύμφωνα με την πρόταση της ΣΕΣ. Το Ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο έχει διασφαλίσει για τις μεταπολεμικές γενεές να απολαμβάνουν τα πλεονεκτήματα του κράτους πρόνοιας και της ειρήνης. Με την αποδόμηση του κοινωνικού μοντέλου, βάζουμε σε κίνδυνο την ευημερία των σημερινών και μελλοντικών γενεών καθώς και το ειρηνικό μέλλον της Ευρώπης.

Είναι πιθανό να χάσετε όσα δεν υπερασπίζεστε. Τα δικαιώματα και η ευημερία κατακτήθηκαν μέσα από τον σκληρό αγώνα και την προσπάθεια των γονιών μας: Ας ενωθούμε με αλληλεγγύη για να διατηρήσουμε και να επεκτείνουμε τα δικαιώματα αυτά.

Οι νέοι σε όλη την Ευρώπη διεκδικούν τα δικαιώματά τους!

Απεργίες, διαδηλώσεις και συλλαλητήρια αλληλεγγύης οργανώθηκαν σε ολόκληρη της Ευρωπαϊκή Ένωση, από το Βορρά μέχρι το Νότο.

Ας ενώσουμε τις δυνάμεις μας για να στηρίξουμε όλες τις δράσεις στις 14 Νοεμβρίου 2012!!

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
30/10/2012
ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ: ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σε μια σημαντική παρέμβαση για τα σκληρά μέτρα που επιβάλλονται στη χώρα μας προχώρησε η Διεθνής Συνδικαλιστική Συνομοσπονδία.

Το γενικό συμβούλιο της ΔΣΣ το οποίο συνεδριάζει αυτές τις μέρες στην Ιορδανία εξέδωσε κείμενο συμπαράστασης στους Έλληνες εργαζόμενους χρησιμοποιώντας σκληρή γλώσσα για τις απαιτήσεις της Τρόικα και την πολιτική της κυβέρνησης.

Στη δήλωσή της η Διεθνής Συνομοσπονδία χαρακτηρίζει δικτατορικά τα μέτρα που προσπαθεί η Τρόικα να επιβάλλει στην ελληνική κοινωνία και ζητά άμεσα αλλαγή πολιτικής με την εφαρμογή μέτρων που θα ενισχύουν την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Σας επισυνάπτουμε τη δήλωση συμπαράστασης της ΔΣΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ (ΔΣΣ)

Δήλωση συμπαράστασης για την Ελλάδα από τη ΔΣΣ

29 Οκτωβρίου 2012

Η Διεθνής Συνδικαλιστική Συνομοσπονδία **καταδικάζει** απερίφραστα τη νέα αυτή προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου που λειτουργούν ως Τρόϊκα, να στερήσουν τον ελληνικό λαό από τα θεμελιώδη δικαιώματα που προβλέπονται στις Διεθνείς Συμβάσεις του ILO και άλλων οργάνων του ΟΗΕ. **Ζητά από τα μέλη της Τρόϊκα να σταματήσει η προσπάθεια επιβολής δικτατορικών μέτρων στον ελληνικό λαό και τους καλεί να στηρί-**

ξουν μέτρα για την αποκατάσταση της οικονομικής ανάπτυξης, των δημοκρατικών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας.

Η ΔΣΣ εκφράζει τον αποτροπιασμό της για το γεγονός ότι σε μια στιγμή όπου νέες περικοπές μισθών και συντάξεων ύψους 13 δις ευρώ καθώς και νέα αυξήσεις φόρων για το 2013 επιβάλλονται στους ήδη εξαθλιωμένους Έλληνες εργαζόμενους και τις οικογένειές τους, τα νέα «διαρθρωτικά» μέτρα θα στερήσουν τους εργαζόμενους από τα πιο θεμελιώδη δικαιώματά τους.

Η Τρόϊκα ασκεί πίεση στην κυβέρνηση να καθορίσει τον κατώτερο μισθό μέσω νομοθετικής ρύθμισης. Αυτό θα σημάνει τυπικά και αμετάκλητα το τέλος των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων μέσα από την κατάργηση της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, η οποία καθόριζε μέχρι σήμερα τα κατώτερα όρια μισθών, παροχών και εργασιακών συνθηκών μετά από διαπραγματεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους.

Το νέο σύστημα αποκλείει την επέκταση του προστατευτικού πλαισίου των συλλογικών συμβάσεων σε όλους τους εργαζόμενους.

Με το νέο πλαίσιο διαμορφώνονται και παγώνουν ο κατώτερος μισθός και τα επιδόματα «ωρίμανσης» και πολυετίας κάτω του επιπέδου στοιχειώδους διαβίωσης που διαμορφώθηκε το Φεβρουάριο του 2012 και απαγορεύονται όλα τα άλλα επιδόματα.

Στην ουσία η κατάργηση των επιδομάτων ωρίμανσης σημαίνει πως όλοι οι εργαζόμενοι θα αντιμετωπίζονται a priori ως νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας και δεν θα απολαμβάνουν κανενός είδους κεκτημένο δικαίωμα, ενώ η σχεδιαζόμενη κατάργηση του εναπομείναντος επιδόματος γάμου, θα επιφέρει μια επιπλέον μείωση κατά 10% πέραν των άλλων περικοπών που εμπεριέχονται στο πακέτο λιτότητας.

Μεταξύ άλλων μέτρων, η Τρόικα επίσης προσπαθεί να εδραιώσει την πλήρη αναμόρφωση του συστήματος διευθέτησης του χρόνου εργασίας.

Οι ενέργειες αυτές της Τρόικα θέτουν σε κίνδυνο βασικά δημοκρατικά δικαιώματα όχι μόνον στην Ελλάδα, αλλά και για τους ανθρώπους σε όλον τον κόσμο.

Η ΔΣΣ εκφράζει την πλήρη συμπαράστασή της στην οργάνωση μέλος της τη ΓΣΕΕ και τον λαό της Ελλάδας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

7-9 Νοεμβρίου 2012.

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (*Χρ. Τριανταφύλλου*) στην **Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για την Συνδικαλιστική Επιμόρφωση** που διοργάνωσε το Ευρωπαϊκό Συνδικαλιστικό Ινστιτούτο (ETUI) στο Zagreb της Κροατίας, με θέματα εργασιών: οι ανισότητες στην Ευρώπη, ο ρόλος της κατάρτισης και της συνδικαλιστικής επιμόρφωσης στην αντιμετώπιση των ανισοτήτων, η συνοχή των δραστηριοτήτων συνδικαλιστικής επιμόρφωσης του ETUI με τις δραστηριότητες συνδικαλιστικής επιμόρφωσης σε εθνικό επίπεδο, καινοτομικές προσεγγίσεις στην συνδικαλιστική επιμόρφωση (από την μεθοδολογία... στην θεματολογία), αποτίμηση της στρατηγικής του ETUI και πρόγραμμα δραστηριοτήτων συνδικαλιστικής επιμόρφωσης του ETUI για το 2013-2014.

8 Νοεμβρίου 2012

Συμμετοχή του Απόστολου Καψάλη (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ) σε ανοιχτό διάλογο που διοργάνωσε το Ελληνικό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας με θέμα: *«Η Φτώχεια στην Ελλάδα και την Ευρώπη και οι αναγκαίες πολιτικές και πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση της διαρκούς εξάπλωσης της σε όλο και ευρύτερες ομάδες πληθυσμού».* Στην συνάντηση συμμετείχαν εκπρόσωποι των Εθνικών Δικτύων Καταπολέμησης της Φτώχειας όλων των Κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ένδειξη αλληλεγγύης στη χώρα μας.

12 Νοεμβρίου 2012

Συμμετοχή του Απόστολου Καψάλη (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ) σε εκδήλωση συζήτηση που διοργάνωσε η Αυτόνομη Παρέμβαση, Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων με αφορμή το πολυνομοσχέδιο, και θέμα: «*Η κατάλυση των εργασιακών δικαιωμάτων και οι νέοι τρόποι δράσης του συνδικαλιστικού κινήματος*».

12 - 14 Νοεμβρίου 2012

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (καθηγητή Σ. Ρομπόλη) σε διημερίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις Βρυξέλες με θέμα εισήγησης, «Οι κοινωνικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης σε Ελλάδα Ισπανία Πορτογαλία Ιταλία».